

svině na vsi

Krajina ve stínu

režie Bohdan Sláma, 2020

TEXT VIKTOR PALÁK

FOTO BONTONFILM

HODNOCENÍ 57 %

Film podle scénáře Ivana Arsenjeva se vrací do období okolo druhé světové války, do českého pohraničí, jehož už tak neurovnané vztahy fatálně ovlivní nucené připojení k nacistické říši i poválečné vypořádání. Arsenjev ve svém scénáři vychází z historického výzkumu a alibi „filmu podle skutečných událostí“ zde vzhledem k palčivosti, ale i aktuálnosti zobrazovaných událostí může působit zvlášť silně. Nemělo by nicméně zastínit fakt, že dramaticky film naprosto selhává.

Ve stínu zájmu se zde ocitá plná hospoda utrápených tváří, jimž se děje jedno příkoří za druhým. Už během zdoluhavé expozice, ale zejména když film posléze začne skákat kupředu vždy po několika letech, se ukáže, že procítit všechny křivdy – skutečné i smyšlené – je prakticky nemožné. Jednak proto, že se dějí s podobnou kadencí, jako se

v Nabarveném ptáčeti někomu ubližuje, ale taky kvůli odtažitě mechančnosti, s jakou je film dává. Ta ovšem nemá nic společného s výše zmíněným Hanekeho filmem, který je sice chladným, ale v prvé řadě precizně komponovaným dílem s vlastním rytmem i citlivým načasováním. Krajina ve stínu se oproti tomu točí v kruhu, jak ho vystihují třeba opakované scény, v nichž postava přichází polemizovat o aktuálním problému, aby ji druh či družka táhli pryč za rukáv se slovy, že to má nechat být. Spolu s mizernými postsynchrony to při několikatém výskytu téhož působí až nechtěně komicky.

Sláma se v Krajině ve stínu pokouší o elegický fatalismus, snaží se z bláta a prachu dolovat dojem palčivosti, který ještě podtrhuje třeba tím, že se nucená stěhování vždy konají za řevu malých dětí a návrat z koncentračního tábora nemůže nedoprovázet usilovný kašel. A tomu odpovídají i herecké výkony: Ondřej Malý vzal další roli úlisného oportunisty, Petra Špalková se tváří jako na castingu o moderátorku Nejslabší, máte padáka! a Csongor Kassai charakterizuje proměnu své postavy zejména tím, že začne mluvit hlasitěji. Tedy v rámci možností obstojně

hrají to, co jim scénář (ne)nabízí. Kdo přesně komu ublíží a odkud udeří pomsta, sice dopředu nevíme, i tak se ale zdá, jako by film od začátku hrál s příliš otevřenými kartami.

Pod návalem křivd a vzájemných odvet se nakonec zdá, že každý ze vsi někomu něco udělal nebo alespoň dluží, hrdinové se nevyvíjí, a pokud ano, tak skokově – jako by měli celou dobu na čele příznak, který se buď ani trochu nemění, anebo naopak jen přemaluje z bílé na černou. A postavy tak nakonec působí jako figurky ze znelky karlovarského filmového festivalu s Otakarem Vávrou. Jen zde postavy nekradou „svícínek“ na hřbitově, ale udávají, a když na to dojde, tak i vraždí.

Krajina ve stínu by ráda působila jako vrstevnaté dílo, v jehož šerosvitu se pozvolna odhalují nuance složitých vztahů, jaké nezmění ani několik generací. Namísto toho je ale hlasitá jako pranice pubertáků o velké přestávce. A když do děje spolu s dcerou jedné z hlavních postav vstoupí alespoň náznak nejednoznačnosti a naděje, je příliš pozdě.

Tahle vesnice spěla k sebedestrukci už od začátku.